

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

A Self-Directed Learning Model in Using English for Tourism in Ban Tha Muang Community Selaphum District, Roi Et Province

กนกวรรณกรรณ์ หลวงวังโพธิ์ (Kanokwannakorn Luangwangpho)^{1*}
สิทธิศักดิ์ เตียงงา (Sittisak Thiang-nga)²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยที่นำไปใช้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ชุมชนบ้านท่าม่วง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน (2) สร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน (3) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มประชาชนในชุมชนซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรงที่ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามความต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test) และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาหลักคือ ส่วนมากเป็นวัยสูงอายุ จำคำศัพท์ได้ยาก พื้นฐานภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยไม่ค่อยมีโอกาสฝึกฝน จึงขาดความมั่นใจ (2) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเป็นคู่มือที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในลักษณะของสมุดพกพามีรูปภาพ คำศัพท์ภาษาอังกฤษพร้อมคำอ่านตัวอักษรใหญ่ เฉพาะหมวดตามความต้องการของชุมชน และมีหน้าว่างเพื่อใช้บันทึกคำศัพท์ใหม่โดยนำไปปรับใช้กับภาษาอื่นได้ จากนั้นหาความหมายเอง ซึ่งต้องผ่านการอบรมการใช้ก่อนจึงนำไปใช้ (3) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ มีคะแนนสูงสุดเป็นเพศหญิง ซึ่งคู่มือการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ภาษาอังกฤษ การท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed to develop English language skills within the Tham Wong community. The objectives were to (1) investigate problems related to using English for tourism in the community, (2) create a self-learning model for using English for tourism in the community, and (3) compare satisfaction

¹ สาขาวิชานวัตกรรมบริการและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (Service Innovation and Tourism, Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University)

E-mail: kanokwannakorn789@gmail.com

² สาขาวิชานวัตกรรมบริการและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (Service Innovation and Tourism, Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University) E-mail: sittisakhtm@gmail.com

* Corresponding E-mail: kanokwannakorn789@gmail.com

levels with the self-learning model for using English for tourism. The study employed a mixed-methods research design, collecting both quantitative and qualitative data from community members directly involved in community-based tourism through a purposive sampling of 30 individuals. Data collection methods included questionnaires on English language development needs for tourism, pre- and post-tests, and an evaluation form for feedback. Statistical analysis involved percentages, means, standard deviations, and a t-test for comparing means between two sample groups. Qualitative data were collected through interviews, in-depth interviews, observations, and content analysis.

The findings revealed that (1) the main problems were primarily associated with the elderly population, difficulties in memorizing vocabulary, limited English language basics, scarce opportunities for practice, and a lack of confidence; (2) the self-learning model should be in the form of a portable handbook with images, English words accompanied by large-font lettering, categorized according to community needs, and with blank pages for recording new vocabulary. The model should be introduced through training sessions before use; (3) satisfaction levels with the self-learning model were highest among females. The learning materials aligned with the community context and needs.

Keywords: Self-Directed Learning, English Language Use, Tourism

วันที่รับบทความ: 13 ตุลาคม 2566 วันที่แก้ไขบทความ : 18 ธันวาคม 2566 วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 20 ธันวาคม 2566

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จากการที่ประเทศไทยถูกขับเคลื่อนพัฒนาประเทศและรัฐบาลยุคสมัยปัจจุบันได้มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐ ส่งผลให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวชุมชนนั้นถือเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยภาครัฐหรือผู้ประกอบการเข้ามาช่วยจัดการรูปแบบการดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนขึ้น ทั้งนี้จะต้องเตรียมพร้อมในด้านองค์ประกอบของชุมชน เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ฯลฯ นอกจากนี้ยังควรจะมีการเตรียมพร้อมด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอีกด้วย เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดนั้นมีจำนวนมากขึ้นจากปี พ.ศ.2564 จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมามีจำนวน 613,375 คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมา จำนวน 5,501 คน และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (สถิตินักท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2022) อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยหลายปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนในทุกด้านทั้งความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงทำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักอย่างหนึ่งที่สร้างรายได้หลักให้กับประเทศเช่นกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.2566-2570) คือ “ร้อยเอ็ดเมืองเกษตรอัจฉริยะ ท่องเที่ยวสร้างสรรค์ วัฒนธรรมสร้างมูลค่า สังคมพัฒนาอย่างยั่งยืน” ในประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพื่อยกระดับการบริการและการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมให้มี

มาตรฐาน เป็นที่รู้จักและดึงดูดนักท่องเที่ยว นำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจของจังหวัด ทำให้นักท่องเที่ยวเริ่มมีมากขึ้น นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยแล้วก็มีนักท่องเที่ยวต่างชาติปรากฏมากขึ้น

ชุมชนบ้านท่าม่วงมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองคือ มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สวยงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นสิมโบราณของวัดป่าสักดาราม ซึ่งเป็นสิมทรงล้านช้างที่เล่าขานถึงตำนานภูมิบ้านภูมิเมือง สืบสานอักษรไทน้อย เยี่ยมชมภูมิปัญญาผ้าผะเหวดโบราณกว่าร้อยปี เรียนรู้หัตถกรรมงานฝีมือแบบดั้งเดิม เรียนรู้วิถีชีวิตลุ่มน้ำชี และยังมีการทำเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง ซึ่งล้วนถือเป็นองค์ความรู้ วิถีชีวิตที่สั่งสมและสืบทอดกันมายาวนานของคนในชุมชน กล่าวได้ว่ามีความสมบูรณ์และความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่สามารถให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาศึกษาเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี จึงทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาท่องเที่ยวและเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งจากข้อเสนอแนะของปราชญ์ชุมชน (Interview, October 15, 2022) สะท้อนให้เห็นว่าประเด็นที่ควรส่งเสริมแก่คนในชุมชนคือ ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสาร ที่นอกจากใช้ในการให้ข้อมูลสินค้าและบริการแล้ว การให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ วิถีชีวิตของชุมชนลุ่มน้ำชี จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนขึ้น สินค้าและบริการมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และสมาชิกในกลุ่มอาชีพสามารถสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ กับลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติได้เองโดยตรง เรียนรู้ทักษะทางภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการ อีกทั้งช่วยเสริมความมั่นใจของคนในชุมชนที่มีต่อการนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้นที่จะช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติให้หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชาชนในประเทศไทยต่อไป

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยสำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง และเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับกลุ่มประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วงในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเอง นำไปสู่ความเข้มแข็งในระดับชุมชนและสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อสำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศชายและหญิง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,356 คน (เทศบาลตำบลท่าม่วง, 2022)

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด คือ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ จึงเรียนรู้และจดจำคำศัพท์หรือประโยคต่าง ๆ ค่อนข้างยาก อีกทั้งหากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมารับบริการ ส่งผลให้ผู้ให้บริการไม่สามารถเข้าใจในภาษาที่สื่อสารได้

- รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

- เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศชายและหญิง

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา คือ 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. แนวคิดทฤษฎี

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน

Rojrungsatya (2010) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า การที่จะดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้นั้นต้องเข้าใจถึงความเป็นชุมชนต้องรู้ถึงหัวใจที่แท้จริงของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมทุกกระบวนการในการทำงาน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต้องช่วยกันสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว เพราะการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประชาสัมพันธ์โดยการพูดต่อ ๆ กันไปเป็นช่องทางทางการตลาดที่ดีที่สุด และที่สำคัญไม่เสีย ค่าใช้จ่ายด้วย โดยในการดำเนินงานคณะทำงานต้องคำนึงถึงหลักการการท่องเที่ยวชุมชนต้องดำเนินงานไปในกรอบและให้เหมาะสมกับกับแต่ละชุมชน

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภาษาอังกฤษ

ภาษาคือสิ่งสำคัญที่ทำให้คนสื่อสารกันได้โดยอาศัยทักษะการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่ง 4 ทักษะนี้จะช่วยทำให้การสื่อสารเป็นที่เข้าใจและบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น (Bailey, 2009) ประกอบด้วย 4 ทักษะมีดังนี้

1. ทักษะการฟัง (Listening Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือสื่อออกมา ทักษะการฟังจะเกิดขึ้นมากที่สุดในชีวิตประจำวัน

2. ทักษะการพูด (Speaking Skills) เป็นทักษะการสื่อสารที่สัมพันธ์โดยตรงกับทักษะการฟัง ทักษะการสื่อสารนี้จะใช้คำพูดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร

3. ทักษะการอ่าน (Reading Skills) เป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารการอ่าน เป็นกระบวนการทำความเข้าใจกับความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนสื่อ ซึ่งมีทั้งการอ่านคร่าว ๆ กวาดสายตาเร็ว ๆ (Skimming) และการอ่านแบบละเอียดข้อมูลเฉพาะ (Scanning)

4. ทักษะการเขียน (Writing Skills) เป็นทักษะการใช้ตัวอักษร เพื่อสื่อสารซึ่งทักษะการเขียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความถูกต้องเหมาะสมทั้งการสะกด ไวยากรณ์การเรียบเรียง สีสภาษา ฯลฯ

ตามที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าทุกทักษะทางภาษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการสอนหรือฝึกทักษะทางภาษา จะต้องมีการบูรณาการเข้าด้วยกันของทั้ง 4 ทักษะ จะทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Richard (2001) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารมี 2 ข้อ ดังนี้

1. การสอนแบบอ้อม (An indirect approach) เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ปฏิบัติกิจกรรมการสนทนา การมีปฏิสัมพันธ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการพูด และครูจัดหาหรือเตรียมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติโดยการฝึกเป็นกลุ่มหรือคู่ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการสอนแบบนี้ผู้เรียนจะใช้ภาษาตามที่ครูกำหนดมากกว่าตามความต้องการของผู้เรียนเอง

2. การสอนแบบตรง (A direct approach) เป็นการสอนที่ครูได้วางแผนการสอนมีขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ การวางสถานการณ์และจุดประสงค์ในการเรียนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาเฉพาะสถานการณ์นั้น โดยกำหนดกลวิธีและกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ กิจกรรมควรหลากหลายเพื่อเปิดความรู้และให้โอกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้เต็มที่ที่มีอิสระในการใช้ภาษา โดยกิจกรรมจะเป็นสิ่งหนึ่งในการพัฒนาทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนได้ และจะต้องมีกระบวนการ ลำดับขั้นตอนในการฝึกกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพูดได้และเป็นไปตามเป้าประสงค์

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Issarawat (1998) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการไขว่คว้า หาความรู้บางอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลซึ่งมีความกระหายใคร่รู้ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ได้ และจะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีใครมาบอกตนเองจะเป็นผู้คิดริเริ่มวางแผนการศึกษาไปจนจบกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับบุคคลในการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นการเรียนที่เกิดจากความสมัครใจของตน มิใช่บังคับ

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Sinlarat, 2009) ได้อธิบายว่าการสอนโดยวิธีนี้จะมุ่งผลของการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจากกรณีที่มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และความสามารถที่นำไปปฏิบัติได้ ซึ่งมีความต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยลักษณะการศึกษาด้วยตนเองนั้นผู้เรียนต้องมีอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ลักษณะดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individualization)
2. การกำหนดแผนการศึกษาด้วยตนเอง (Self-direction)
3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Some-interaction)

ความสำคัญของการศึกษาด้วยวิธีนี้ จะพิจารณาถึงความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการเรียน การเรียนรู้ที่เร็วหรือช้าต่างกัน ซึ่งการเรียนจะดีขึ้นถ้าผู้เรียนได้รับแรงจูงใจ รู้ผลการเรียนเร็ว อีกทั้งมีส่วนร่วมในผลงานของตนเอง

โดยแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสำคัญ 4 ประการ (Knowles, 1975) กล่าวไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับกระบวนการทางธรรมชาติของจิตวิทยา ซึ่งพัฒนาการเมื่อแรกเกิดบุคคลต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยจำเป็นต้องมีบิดามารดาคอยปกป้องและตัดสินใจแทน แต่เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นก็จะค่อยๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากนัก ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือการกำกับของผู้อื่น อีกทั้งจะสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น และขึ้นนำตนเองได้

2. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มด้วยตนเองจะเรียนรู้ได้มากกว่าหรือดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้อื่นถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ ซึ่งบุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนรู้อย่างตั้งใจ กำหนดจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ยาวนานกว่าและดีกว่าบุคคลที่รอรับการสอนจากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว

3. มีนวัตกรรมทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น ศูนย์วิทยบริการ หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด การศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระ การศึกษาระบบมหาวิทยาลัยเปิด โปรแกรมการเรียนที่เปิดสำหรับบุคคลภายนอก เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้เรียนที่ต้องเริ่มจากการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อน

4. ความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในหลายด้าน สามารถสร้างแนวคิดใหม่ในการศึกษา ได้ดังนี้

4.1 ความรู้ด้านต่างๆ ที่มนุษย์ได้เรียนรู้และสะสมไว้จะค่อยๆ ล้าสมัยและหมดไปภายในระยะเวลา 10 ปี หรือน้อยกว่านั้น ดังนั้นมนุษย์จึงต้องมีการพัฒนาทักษะดังกล่าว เมื่อบุคคลสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่เท่าทันโลกได้

4.2 การเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนริเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน เช่น เรียนรู้จากบิดามารดา เพื่อน ครูอาจารย์ รวมถึงสถาบันต่างๆ หรือจากสื่อมวลชน เป็นต้น ซึ่งโดยรวมแล้วการเรียนรู้จัดเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และบุคคลสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเช่นกัน

4.3 การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะไม่จำกัดอายุของผู้เรียน แต่ผู้เรียนสามารถมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจของตน และความต้องการที่จะเรียนรู้ โดยผู้เรียนที่อยู่ในวัยเยาว์นั้นควรเน้นด้านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้นำทักษะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการแสวงหาความรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Phalawong (1993) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะดังนี้

1. ความพร้อมใช้งาน (Availability) วิธีเรียนชนิดนี้จะเรียน เมื่อไรที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจโดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่าง ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคนทำให้การเรียนล้มเหลวได้

2. ก้าวด้วยตนเอง (Self-paced) เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้วผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมง ต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียน เนื่องจากความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน

3. วัตถุประสงค์ (Objectives) แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจน เพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมดแสดงว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้นๆ

4. ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอนอาจชี้แนะหรือให้การปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียน

5. ช่วยสอนพิเศษ (Tutor Help) ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. ทดสอบจากสถานการณ์เรียนรู้ (Test as Learning Situation) ในบทเรียนหนึ่งๆ จะมีแบบทดสอบ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่การประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตก หรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล

7. การเลือกวิธีเรียน (Choosing a study method) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้นผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระ ในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้

ฉะนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) จึงเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนัก และรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Salachivin (1983) อธิบายว่า การเรียนรู้ทุกวิธีจะมีขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้ สำหรับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้สิ่งแปลกใหม่ เป็นการเรียนรู้ในรูปของความรู้สึกกับความแปลกใหม่ที่ได้พบเห็น กับ ความรู้ต่างๆ ที่น่าสนใจ และน่าท้าทายสติปัญญา

ขั้นตอนที่ 2 การครุ่นคิดตรึกตรอง เป็นการเรียนรู้ที่มีระบบ มีการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงพยายามให้ได้มาซึ่ง ความรู้ ความจริงอย่างมีระบบแบบแผน

ขั้นตอนที่ 3 การซาบซึ้งและการสร้างสรรค์ เป็นความพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้จัดระบบ การเรียนของตนเอง ด้วยการจัดการด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และเพิ่มประสิทธิภาพ ของการเรียนด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในด้านต่างๆ รู้จักวิธีเรียนในชั้นเรียนและเรียนด้วยตนเอง ตลอดจน รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าต่อไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการศึกษาในสภาวะการณ์ของสังคม ปัจจุบัน ซึ่งความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นมีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย มีความมุ่งมั่น และมีนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยสถาบันทาง สังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ชัดเจนและเข้มงวดปลูกฝังนิสัยแห่ง การเรียนรู้ตั้งแต่วัยเยาว์ รวมทั้งสถาบันอื่นๆ ที่ต้องช่วยสร้างบรรยากาศที่จะจูงใจหรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เป็นแนวทางหลักเสริมด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่ม ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าม่วง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรงที่ได้มาโดยการเลือก ตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน จากประชากรจำนวน 1,356 คน โดยใช้แบบสอบถามความต้องการพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test) รูปแบบ Paired-Samples t-test และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์กับประชาชนที่

อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าม่วงซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรงด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามหลักการและดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

3.1.1 เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วง จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จำนวน 3 ด้าน มี 15 ข้อ และตอนที่ 4 เป็นข้อคิดเห็นอื่นๆ หากคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการทดสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ผลที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ (1) ข้อมูลปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วง (2) ข้อมูลความคิดเห็นในระดับความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง และ (3) ข้อมูลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้อยู่เครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จำแนกตามเพศชายและหญิง

3.1.2 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วง จำนวน 6 ข้อ หากคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 และการสังเกต (Observation) ผลที่ได้จากการศึกษา (1) ข้อมูลปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสำคัญของภาษาอังกฤษกับคนในชุมชน ประเด็นความต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ (2) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว การนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชน

ทั้งนี้ผู้วิจัยคำนึงถึงประเด็นจริยธรรมการวิจัยในทุกขั้นตอนของการวิจัยด้วยการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิจัย โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัยมีสิทธิ์ปฏิเสธการให้ข้อมูลโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพส่วนบุคคล รวมถึงการแนะนำตัวคณะผู้วิจัยและอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงในสิทธิ์ตามที่มีอยู่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังย้ำถึงความสำคัญของการรักษาความลับเกี่ยวกับประวัติและการมีส่วนร่วมในการวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วง จำนวน 30 คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง ในประเด็นความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง กับหน่วยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยในชุมชนพื้นที่วิจัย และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และใช้ค่าเฉลี่ยมาพิจารณาระดับความคิดเห็นโดยแบ่งเกณฑ์พิจารณาเป็น

5 ระดับคือ ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60) และระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80) (Srisa-at, 2017) และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสังเกต (Observation) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง จำนวน 30 คน จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รั้งสรรค์ข้อมูล (Constructionism) ให้ครบทุกประเด็นแบบองค์รวม ที่ตรงประเด็นและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุด เพื่อให้ได้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่ได้ทำการศึกษากับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่วิจัยคือ บ้านท่าม่วง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง โดยผลการวิจัยพบว่า

4.1 ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง

จากการศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และ การใช้แบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาหลักในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคือ มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในระดับพอใช้ ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในชุมชนที่พบบ่อยคือ ส่วนมากอยู่ในวัยสูงอายุ ฟังไม่เข้าใจและพูดโต้ตอบไม่ได้ ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการจำคำศัพท์และประโยคสนทนา อีกทั้งการมีความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยและขาดความต่อเนื่องในการใช้ภาษาทุกวัน เนื่องจากไม่มีเวลาที่จะฝึกฝนเรียนรู้ อาจเป็นผลเสียจากการทำงานตลอดจนขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้และฝึกพูดกับนักท่องเที่ยวในทันที ทำให้ขาดความมั่นใจที่จะพูดภาษาอังกฤษ หากมีนักท่องเที่ยวที่ใช้ภาษาอังกฤษและผู้ให้บริการไม่เข้าใจในภาษา โดยบางรายสื่อสารด้วยภาษาไทย ส่งผลให้ทั้งผู้ให้บริการและนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสารซึ่งกันและกันได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ ฉะนั้น ทักษะพื้นฐานด้านการพูดและการฟังภาษาอังกฤษที่มีจึงยังไม่เพียงพอต่อความต้องการสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม มีเพียงค้นคว้าด้วยตนเองจากเว็บไซต์ อีกทั้งอาจเกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยวคือ ผู้ให้บริการไม่สามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ในหมู่บ้าน และข้อมูลผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชนได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้ขาดโอกาสในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว อีกทั้งนักท่องเที่ยวที่มาเยือนนั้นยังไม่ให้ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและการให้บริการเท่าที่ควร

4.2 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง

จากการศึกษาเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ชุมชนบ้านท่าม่วงต้องการพัฒนานั้นคณะผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อสร้างคู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีรูปแบบเฉพาะและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง โดยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองเพื่อเตรียมพร้อมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วงต้องการคือ คู่มือภาษาอังกฤษที่รวบรวมคำศัพท์ คำอธิบายและประโยคสนทนาอย่างง่ายสำหรับคนในชุมชน เช่น การพักทนายและการต้อนรับนักท่องเที่ยว การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญๆ ของชุมชน การบอกทิศทาง ตลอดจน

ประโยชน์สนทนาพื้นฐานสำหรับผู้จำหน่ายสินค้าของแต่ละกลุ่มอาชีพในชุมชนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้เองหลังจากการได้เข้ารับการอบรมวิธีการนำไปใช้แล้ว โดยแนวทางดังกล่าวอาจนำไปปรับใช้กับภาษาอื่น เช่น ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการท่องเที่ยวได้

ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง

รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	ระดับความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
สอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา	4.27	0.77	มากที่สุด
ศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น	4.15	0.84	มาก
ศึกษาด้วยตนเองผ่านตำราหรือคู่มือ	4.36	0.69	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.26	0.76	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ ศึกษาด้วยตนเองผ่านตำราหรือคู่มือ (ค่าเฉลี่ย 4.36) และสอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (ค่าเฉลี่ย 4.27) ส่วนข้อที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากคือ ศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.15) ตามลำดับ

4.3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จำแนกตามเพศชายและหญิง

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จำแนกตามเพศชายและหญิง

ความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	การทดสอบ T-test	
				t	Sig
ด้านเนื้อหา	ชาย	3.99	มาก	-1.015	0.311
	หญิง	4.06	มาก		
ด้านการออกแบบ	ชาย	3.89	มาก	-1.571	0.117
	หญิง	4.00	มาก		
ด้านการใช้ประโยชน์	ชาย	4.02	มาก	-0.386	0.699
	หญิง	4.04	มาก		
เฉลี่ยรวม	ชาย	3.96	มาก	0.990	0.375
	หญิง	4.03	มาก		

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงนั้นมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งคู่มือการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมานี้มีลักษณะเฉพาะตัว สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยแท้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. อภิปรายผล

จากรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด คณะผู้วิจัยสามารถนำเสนอประเด็นในการอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 การสำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาชนในชุมชนบ้านท่าม่วงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอาชีพแล้วในสังคมชนบทส่วนใหญ่ ผู้หญิงจะทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน มีอายุ 55-64 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ระยะเวลาที่เคยมีประสบการณ์เรียนภาษาอังกฤษนั้นเวลา 1-3 ปี แต่อย่างไรก็ตามปัญหาหลักในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านท่าม่วงนั้นมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในชุมชนที่พบบ่อยคือ ส่วนมากอยู่ในวัยสูงอายุ ฟังไม่เข้าใจและพูดโต้ตอบไม่ได้ ไม่รู้ความหมายของ คำศัพท์ ส่งผลต่อความสามารถในการจำคำศัพท์และประโยคสนทนา อีกทั้งการมีความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยและขาดความต่อเนื่องในการใช้ภาษาทุกวัน เนื่องจากไม่มีเวลาที่จะฝึกฝนเรียนรู้ เกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงาน ตลอดจนขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้และฝึกพูดกับนักท่องเที่ยวในทันที ทำให้เขินอายและขาดความมั่นใจที่จะพูดภาษาอังกฤษ หากมีนักท่องเที่ยวที่ใช้ภาษาอังกฤษและผู้ให้บริการไม่เข้าใจในภาษา โดยบางคนสื่อสารด้วยภาษาไทย ส่งผลให้ทั้งคู่ให้บริการและนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสารซึ่งกันและกันได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ แม้ว่า จะผ่านการศึกษาภาษาอังกฤษในระบบโรงเรียนมาแล้วก็ตาม แต่คนส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ศึกษาด้านภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เนื่องจากมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ หากมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ ส่วนใหญ่แล้วจะศึกษาด้วยตนเองผ่านคู่มือหรือตำราเป็นครั้งคราวไป ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนมากต้องการศึกษาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยว แต่ยังปัญหาเรื่องการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongloei (2011: 150-151) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของบุคลากรคนไทยในโรงเรียนนานาชาตินครพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรคนไทยที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนนานาชาตินครพายัพ นั้นมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่สามารถสื่อสารได้แต่มีปัญหาจากการฟัง คือฟังแล้วไม่เข้าใจในสิ่งที่ชาวต่างชาติต้องการจะสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องจากสำเนียงการพูดของชาวต่างชาติแต่ละคนมีความแตกต่างกัน อีกทั้งหากชาวต่างชาติพูดเร็ว ใช้คำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยและคำศัพท์ที่ยาก จึงทำให้เกิดความสับสนและมีปัญหาด้านทักษะการพูด ขาดความชำนาญในการเรียงเรียงประโยคในการพูด ตลอดจนการใช้ประโยคซับซ้อน ไม่สามารถพูดตอบโต้ชาวต่างชาติได้ และพูดภาษาอังกฤษติดสำเนียงไทย ทำให้ชาวต่างชาติเกิดความสับสน ทั้งนี้บุคลากรคนไทยในโรงเรียนจึงมีความต้องการและจำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมในประเด็นการพูดและการฟัง โดยฝึกพูดคุยกับชาวต่างชาติมากขึ้น

5.2 การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

หากนำสภาพปัญหาของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวดังกล่าวมาวิเคราะห์แล้ว คณะผู้วิจัยเห็นว่รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วงที่เหมาะสมควรเป็นคู่มือที่กลุ่มตัวอย่างในชุมชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในลักษณะของคู่มือพกพาที่มีรูปภาพ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คำอ่านออกเสียง คำแปลภาษาไทยที่อักษรตัวใหญ่ โดยจัดเป็นหมวดหมู่ของทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การพักทนาย และต้อนรับนักท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การแนะนำผลิตภัณฑ์ชุมชน การบอกทิศทาง รวมถึงมีหน้ากระดาษว่างสำหรับการจดบันทึกคำศัพท์ใหม่พร้อมความหมายที่คนในชุมชนพบ ซึ่งคนในชุมชนสามารถนำไปใช้ได้เองหลังจากเข้ารับการอบรมวิธีการใช้งานคู่มือ โดยสอดคล้องกับ Atiphaet (2011: 34-43) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เมื่อระยะเวลาผ่านไป 12 ปี ยังคงมีผลการศึกษาเช่นเดิม ซึ่งพบว่าผู้ให้บริการสนใจการใช้สมุดภาพคำศัพท์ และบทสนทนามากที่สุด โดยสมุดภาพนั้นจะมีคำศัพท์หรือคำอธิบายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษประกอบ โดยจัดทำเป็นเล่มแยกตามกลุ่มอาชีพในชุมชน

5.3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศชายและหญิง

กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านท่าม่วงที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากต่อการใช้คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ ซึ่งสอดคล้องกับ Suwansri (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในการเสนอข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเชียงใหม่ พบว่า มีความพึงพอใจในการใช้สื่ออยู่ในระดับมากเช่นกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของชุมชนบ้านท่าม่วงเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว และเพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยต่อยอดในรูปแบบสื่อที่น่าสนใจยิ่งขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย หรือ QR-Code เพื่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาในรูปแบบออนไลน์

2) ควรมีการทำวิจัยโดยการพัฒนาหลักสูตรอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มอาชีพชุมชนหรือสำหรับกลุ่มธุรกิจบริการในจังหวัดร้อยเอ็ด

7. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

เนื่องจากคณะผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานในพื้นที่ชุมชนบ้านท่าม่วง ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่คือ คู่มือการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านท่าม่วง จำนวน 1 ชิ้นงาน ซึ่งใช้เป็นต้นแบบเพื่อไปถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนอื่นๆ ที่สนใจได้

8. เอกสารอ้างอิง

Atiphaet, A. (2011). Self-learning model in the use of English for tourism-oriented communication. A Case Study of Amphawa District, Samut Songkhram Province. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 3.

- Bailey, K. M. (2009). Language teacher supervision. In Burns, A., & Richards, J.C. (Eds.), **Second language teacher education**. New York: Cambridge University.
- Issarawat, S. (1998). Self-learning. **Journal of Non-School Education**, 5, 73-79.
- Knowles, M. S. (1975). **Self-Direct Learning: A Guide for Learner and Teachers**. New York: Association.
- Ministry of Tourism and Sports (2022). **Tourist statistics**. <https://www.mots.go.th/>
- Phalawong, P. (1993). Self-study. [Special Edition] **Ramkhamhaeng Journal**, 82-91.
- Richard, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). **Approaches and Methods in Language Teaching: A Description and Analysis**. Cambridge: Cambridge University.
- Rojrungsatya, P. (2010). **Community tourism**. Bangkok: Odeon Store.
- Salachivin, S. (1983). **Psychology for Adult Education**. Chiang Mai: Lanna Printing.
- Sinlarat, P. (2009). **Introduction to Educational Philosophy**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Srisa-at, B. (2017). **Preliminary research**. 10th ed. Bangkok: Suwiryasan.
- Suwansri, P. (2020). **Development of Multimedia for Local Wisdom Conservation of 700-Year-Old Lamp, Mae Taeng District, Chiang Mai Province**. Ubon Ratchathani University.
- Tha Muang Subdistrict Municipality. (2022). **Ban Tha Muang Community Population Statistics for the year 2022**. Retrieved January 28, 2023, from <https://www.thamuang101.go.th/menu/3348/>.
- Wongloei, P. (2011). **Self-learning strategies to improve personnel English language skills. Thais in Nakhon Payap International School, Chiang Mai Province** [Mater's Thesis]. Chiang Mai University.